

2015-11-11 Bijdrage bespreking begroting 2016

Introductie

Als ik de actualiteit op me laat inwerken en ik probeer daar namens onze fractie van SGP & ChristenUnie een duiding aan te geven, dan komt het woord '*instabiliteit*' bij mij naar boven. Er is een aantal uiteenlopende ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken, die enerzijds hoopgevend zijn en perspectief aan mensen kunnen bieden en anderzijds zo verontrustend zijn dat mij soms de vraag bekruipt: "Waar gaat dit heen?". Nu ga ik vandaag niet de wereldproblematiek beschouwen en becommentariëren, maar ik noem kort enkele maatschappelijke thema's, die ons bezig houden.

Aangaande de economische ontwikkeling werd deze week gesteld dat alle seinen op groen staan. Er lijkt zich een trend van bescheiden economische groei af te tekenen. Dat biedt perspectief voor bedrijven, werknemers en de overheid. Mogelijk meer *stabiliteit* zo u wilt.

Tegelijkertijd zien we dat bepaalde groepen in onze samenleving het zwaar hebben gehad en nog hebben. Zij en vele anderen hebben het voorbije jaar gemerkt dat er in het overheidsbeleid een aantal fundamentele veranderingen heeft plaatsgevonden. Gemeenten hebben als meest nabije overheid meer verantwoordelijkheden gekregen om in het sociale domein op het totaal van voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning, voor onze jongeren en voor participatie door middel van werk en inkomen hun inwoners in hun kracht te zetten (zoals we dat mooi kunnen zeggen). Deze omslag in denken en handelen, deze veranderende verhouding tussen overheid en inwoner, is voor iedereen wennen en het feit dat de uitvoering van het beleid op een aantal onderdelen nog niet naar behoren loopt brengt onzekerheid met zich mee.

Uit politieke discussies op landelijk niveau blijkt regelmatig dat van *stabiliteit* rond het kabinet niet echt sprake is. De uitdaging wordt met de dag groter om voor ingrijpende voorstellen een werkbare meerderheid te vinden in het parlement. Bovenop deze dagdagelijkse besommeringen deden zich ingrijpende gebeurtenissen voor, met de gevolgen waarvan we tot op de dag van vandaag worden geconfronteerd. Het ingewikkelde vraagstuk van de opvang van de vele duizenden vluchtelingen, die vanwege uitbarstingen van geweld en onderdrukking hun heil binnen de grenzen van Europa zoeken, beheerst bijna iedere dag het nieuws en plaatst alle overheden voor moeilijke vragen. Vooral van gemeenten wordt verwacht dat zij zich inspannen om binnen korte tijd voor verschillende vormen van huisvesting te zorgen.

Begroting algemeen

Binnen deze maatschappelijke en politieke context behandelen we vandaag de provinciale begroting voor 2016. Het is de eerste begroting in deze collegeperiode. Hierin hebben GS de voornemens uit het hoofdlijnenakkoord van mei verwerkt. (Tussen haakjes: de afkorting GS

komen we bijna 300 keer tegen in het stuk, terwijl dat na vaststelling eigenlijk allemaal PS zou moeten worden). Een hoofdlijn uit het coalitieakkoord was voortzetting van belangrijke delen van bestaand beleid. Het is dan ook logisch dat dit ook herkenbaar in de begroting terugkomt.

In het verlengde van het debat over het hoofdlijnenakkoord zeg ik dan ook dat onze fractie veel herkenbaars in deze begroting tegenkomt. Ik noem nog een keer het aspect van partnerschap, bondgenootschap en samenwerking met andere partners. In woorden van de bestuurlijke inleiding bij de begroting: "zoeken naar toegevoegde waarde in het oplossen van maatschappelijke vraagstukken".

De indeling van programma's is nu conform het hoofdlijnenakkoord. Op het punt van de prestatie-indicatoren moeten nog wel verbeteringen komen. Het is van belang dat hierover goed nagedacht wordt. Het is immers een van de ijkpunten voor de Staten om te kunnen beoordelen in welke mate de geformuleerde doelen worden gehaald. Wat de fractie van SGP & ChristenUnie betreft gaat het niet alleen om louter technische en interne prestaties, maar ook om beoogde maatschappelijke effecten. Laten we hier volgend voorjaar, net als ruim zes jaar geleden, opnieuw serieus werk van maken.

Het zal de gedeputeerde financiën niet verbazen dat ik nog een keer terugkom op onze opmerking in de commissie Bestuur en Middelen over de uitbreiding van de zogenaamde 'gesloten systemen'. Met andere woorden de financiële potjes, waar wij niet meer aan mogen komen. Wij blijven erbij dat de integrale afweging die Provinciale Staten moeten kunnen maken, hierdoor wordt ingeperkt. Formeel mag het dan wel kloppen, onze fractie vindt deze vorm van 'zelfbinding' niet gewenst. Het zij nog maar een keer gezegd!

Snel internet voor innovatie

Een van de speerpunten van het beleid is gericht op innovatie. Innovatie moet eraan bijdragen dat Zuid-Holland economisch gezien meer dan tot nu toe weer meetelt. Dat is nodig omdat de ontwikkeling ten opzichte van andere gebieden is achtergebleven. Onlangs hoorden we het nog: we hebben genoeg innovatiepotentieel, maar de prestaties moeten aanmerkelijk beter. De provincie gebruikt de regionale ontwikkelingsmaatschappij als voertuig om de innovatiekracht van het bedrijfsleven aan te jagen en te versterken. Op zichzelf vindt onze fractie dat een goed uitgangspunt. Onder andere omdat er sprake is van gezamenlijk optrekken met andere overheden. Desondanks vragen wij ons wel af of de provincie alle kaarten moet zetten op Innovation Quarter. Er wordt immers in deze begroting voorgesteld € 15 miljoen extra kapitaal te storten in het participatiefonds. Volgens ons zijn er ook nog andere methoden voor een innovatieve ontwikkeling van de Zuid-Hollandse economie en dat niet alleen in de topsectoren maar meer in de breedte. Wij horen graag van het college op welke manier er aandacht wordt gegeven aan economische ontwikkeling, anders dan door inzet van Innovation Quarter. De vermelde prestatie-indicatoren bij IQ zijn voor ons trouwens een zo'n voorbeeld tot verbetering (niet alleen aantallen maar ook te bereiken resultaten).

Innovatie en snel internet gaan hand-in-hand. De fractie van SGP & ChristenUnie ziet dat echter haperen. In de dunner bevolkte gebieden blijven scholen, bedrijven en gezinnen verstoken van snel internet. Natuurlijk bellen met 4G is mogelijk, maar een video kijken, een groter bestand downloaden of als bedrijf bestelling doen en versturen is er niet bij. De verschillen tussen stad en platteland zijn op dit punt veel te groot. En daar moet met elkaar

wat aan gebeuren. De fractie SGP & ChristenUnie vindt dat héél Zuid-Holland snel internet nodig heeft, en elk kind op school kan werken en leren met digitale lesprogramma's.

Achtergrondinformatie (niet uitgesproken)

Om het concreet te maken enkele ervaringen:

- *Een schooldirecteur voorziet grote problemen, omdat de CITO-eindtoetsen van volgend schooljaar niet real time verwerkt kunnen worden via de huidige infrastructuur. Leerlingen worden daarvan de dupe.*
- *Een ondernemer in de Alblasserwaard, die afhankelijk is van e-commerce spreekt over "langlaufen in de stroop".*
- *Vanuit de land- en tuinbouw horen we dat de beschikbaarheid van snel internet net zo belangrijk is als stabiele en voldoende zware stroomvoorziening.*
- *In de Volkskrant stond een artikel met in de kop een "digitaal zandpad". Het gaat weliswaar over Drenthe, maar geldt evenzeer voor delen van Zuid-Holland.*

Stimuleren van economische structuurversterking en van innovatie is prima. Maar dan moeten de basisvoorzieningen in orde zijn. Wij constateren dat dit nu niet het geval is. Wij pleiten daarom voor een meer actieve houding van GS om samen met gemeenten en bedrijven en instellingen werk te maken van goed internet als basisvoorziening. Wij doen dat in het verlengde van de Tweede Kamer die vorige week een motie aanvaardde, waarin de regering gevraagd wordt met voorstellen te komen voor het verbinden van scholen met snel, toekomstvast, betrouwbaar en betaalbaar internet en onder andere provincies te betrekken hierbij te betrekken.

Wat de fractie van SGP & ChristenUnie betreft, moeten de digitale zandpaadjes verdwijnen en moet Zuid-Holland voorzien worden van fatsoenlijke digitale wegen, ook in de buitengebieden. Wetend dat de overheid hierin niet op eigen houtje kan handelen, vragen wij het college de handschoenen rond dit maatschappelijke vraagstuk op te pakken. Graag horen we van GS op welke manier zij dat concreet gaan doen. Wij willen hierover in tweede termijn een motie indienen.

Energietransitie

De fractie van SGP & ChristenUnie is het eens met de noodzaak van een energietransitie. Op dit punt biedt de begroting nog nauwelijks een aanknopingspunt. Wij gaan begin volgend jaar graag de discussie aan binnen welke kaders de energie-agenda vorm en inhoud moet krijgen. Wij gaan er van uit dat het landelijk afgesloten Energieakkoord het uitgangspunt is.

Omgevingswet

Het college gaat aan de gang met de invoering van de Omgevingswet. Uit de tekst in de begroting zou je kunnen afleiden dat het alleen gaat om integratie van de milieuverordening in andere regelgeving. Maar volgens ons gaat het om meer dan dat. De Omgevingswet vereist dat de provincie een integrale visie heeft die vertaald moet worden in een Omgevingsverordening. Graag zien wij dat het college tijdig een en ander voor de Staten voorbereidt.

Groen

Tijdens de commissiebehandeling is aandacht gevraagd voor de proefboerderij Zegveld. De brief van gedeputeerde Weber met aanvullende informatie is voor ons een onderstreping van het belang van dit innovatiecentrum.

Groen verbindt gebieden, maar ook mensen. Terecht zetten GS in op versterking van de band van de inwoners met groene gebieden. De inzet van vele vrijwilligers is hierbij van grote betekenis.

Ruimtelijke ordening

Ruimtelijke ordening is een kerntaak van de provincie. Soms moet hierbij buiten het gebruikelijke stramien worden gehandeld. Volgens ons is dit het geval bij het vraagstuk van de opvang van vluchtelingen. De fractie van SGP & ChristenUnie waardeert de inspanningen van de Commissaris, die vanuit zijn verantwoordelijkheid als Rijksorgaan, verbindingen heeft gelegd tussen partijen die op dit ingewikkelde dossier actief zijn. Tegelijk wordt ook van GS het nodige verwacht bij het faciliteren van gemeenten, die wellicht onorthodoxe ruimtelijke maatregelen moeten voorbereiden. Kunnen GS hun inzet toelichten?

Mobiliteit

Openbaar vervoer is vervoer van een plek waar je niet bent, naar een plek waar je niet moet zijn op een tijdstip dat je niet schikt. Zo luidde ooit een stelling bij een proefschrift. Het is de kunst van de provincie als concessieverlener om er voor te zorgen dat de stelling niet op gaat. Dus dat er sprake is van een redelijk fijnmazig netwerk van voorzieningen. Niet alleen in verstedelijkt gebied, maar ook in het landelijk gebied. Niet alleen in de spits, maar ook in daluren. Waar dat vanwege efficiency ingewikkeld is, is er wellicht een koppeling te maken met vormen van collectief vraagafhankelijk vervoer, waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn. Welke kansen en mogelijkheden zien GS op dit punt?

Met ingang van 1 januari 2017 krijgen MBO-studenten recht op een OV-studentenkaart. Tot dat moment worden zij (en meestal hun ouders) geconfronteerd met hoge reiskosten, omdat de gekozen opleiding niet naast de deur ligt. Wij zouden het liefst zien dat de studentenkaart voor MBO'ers sneller wordt ingevoerd, maar dat moet landelijk geregeld worden. We kwamen er achter dat er wel kortingsregelingen lijken te bestaan. Wij hebben er nu geen zicht op hoe dat in Zuid-Holland geregeld is. Daarom een paar vragen:

1. Hoe is deze informatie kenbaar gemaakt aan desbetreffende doelgroep?
2. Welke voorwaarden gelden er per vervoersbedrijf? Zijn er verschillende regelingen of is er sprake van 1 bepaalde soort werkwijze.
3. Welke vervoersbedrijven hebben wel een gereduceerd tarief en welke niet en waarom niet?

Zien GS een mogelijkheid hoe deze groep studenten tegemoet gekomen kan worden door middel van een overbruggingsregeling.

GS willen terecht veerverbindingen, die voor forenzen en scholieren belangrijk zijn, behouden. Het in te stellen Verenfonds moet hierbij helpen. Is dat ook bedoeld voor situaties dat een huidige ondernemer stopt en er zich nog geen opvolger heeft aangediend (Nieuw-Lekkerland-Lekkerkerk).

Op het gebied van openbaar vervoer en infrastructuur wordt in deze begroting het al bestaande beleid met enkele accenten voortgezet. Op gebied van de concessies voor het openbaar vervoer vinden wij dat bij nieuwe goed moet worden nagedacht over de gewenste effecten voor zowel bestaande klanten als nieuwe reizigers. We zien liever niet dat we kort voor een nieuwe periode geconfronteerd worden met relatief grote groepen die nadeel ondervinden in de dienstverlening, dan wel fors meer moeten gaan betalen voor dezelfde dienstverlening.

Wij juichen het van harte toe dat de provincie samen met de nog jonge Metropoolregio Rotterdam-Den Haag werkt naar een nieuwe vervoersautoriteit. Volgens ons is dit in het belang van alle Zuid-Hollandse reizigers. Wij gaan er van uit dat er voor het eind van dit jaar al duidelijke contouren liggen.

De fractie van SGP & ChristenUnie vindt de nieuwe opzet van het infrastructuurprogramma prima. Voor ons is van belang dat zowel de aanleg van nieuwe infrastructuur als het beheer en onderhoud van de huidige meerjarig goed gepland en financieel geborgd zijn. Laten eventuele nieuwe inzichten goed doordacht worden, voordat ingrijpende beslissingen worden genomen over aanpassingen in bestaande wegen. Kapitaalvernietiging moet zo veel mogelijk voorkomen worden.

Ik ga nu niet allerlei projecten van commentaar voorzien, ook niet de Duinpolderweg, waarover onze fractie al eerder een stelling heeft betrokken; ook niet het belang van het behoud van de intercitystatus van NS-station Dordrecht, niet alleen voor de stad maar voor een groot 'achterland'.

Maatschappelijke participatie

De rol in het sociale domein ligt nu vooral bij de gemeenten. Dit vraagt van de organisaties die op dit terrein in de provincie actief zijn (bijvoorbeeld Zorgbelang Zuid-Holland) een omslag in denken en doen, omdat de provinciale subsidie wordt afgebouwd. Bij deze afbouw moeten we zorgvuldig te werk gaan, opdat de kennis en ervaring niet verloren gaan, maar op een andere manier ten goede komen aan gebruikers van zorg- en welzijnsvoorzieningen. Wij vragen GS hierbij aan de organisaties de nodige begeleiding te bieden.

Uitleiding

Onlangs hoorde ik een gedicht waarin het gaat over een zoektocht naar een nieuw en beter land. Want:

*Iedereen blijft hopen
dat hij nog een toekomst heeft.*

Vandaag spreken we feitelijk over een begroting voor volgend jaar. Maar eigenlijk gaat het bij al onze plannen over 'een toekomst' voor ons en voor volgende generaties.

Vanuit onze fractie kijken wij door het perspectief van de Bijbel, als leidraad voor onze manier van politiek bedrijven, naar de toekomst. Wij geloven dat we bij onze verantwoordelijkheid als politici en bestuurders de zegen van onze God nodig hebben. Die wensen wij elkaar van harte toe.